

Zöldkötvény-egüttműködés Kína és Magyarország között: áttekintés és ígéretes kilátások*

Bin Hu – Chaoyi Chen – Yueran Zhang

Az egyre fokozódó éghajlatváltozási kihívásokra tekintettel az Európai Unió (EU) arra törekszik, hogy 2040-ig 90 százalékkal csökkentse a nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátást, ami jelentős zöld finanszírozást igényel, ez pedig összhangban van Kína azon kötelezettségvállalásával, miszerint 2060-ra karbonsemlegessé válik. Ez a közös cél lehetőségeket kínál az együttműködés elmélyítésére a zöld finanszírozás és a technológia terén. Az EU-n belüli zöld finanszírozási kezdeményezésekben Magyarország mint Kína egyik legfontosabb partnere jóval szorosabbra fűzte vele a gazdasági kapcsolatait. E szakmai cikk áttekinti Kína és Magyarország korábbi zöld kötvényekkel kapcsolatos együttműködéseit, és ajánlásokat tesz a jövőbeli kooperáció fejlesztésére. A legfontosabb javaslatok közé tartozik a kommunikáció és a koordináció javítása a pénzügyi kockázatok kezelésével kapcsolatban, a zöldkötvény-piac kétirányú megnyitása, a zöldkötvény-standardok kölcsönös elismerési mechanizmusainak létrehozása, valamint az átláthatóság javítása jobb információszolgáltatási rendszerek révén.

1. Bevezetés

Mivel egyre gyakoribbak a szélsőséges időjárási események, és az éghajlatváltozás kezelése mind sürgetőbbé válik, az EU 2024 februárjában éghajlati célkitűzésre tett javaslatot, miszerint 2040-ig az 1990-es szinthez viszonyítva 90 százalékkal kell csökkenteni az üvegházhatású gázok (ÜHG) nettó kibocsátását (EB 2024). Ennek az ambiciózus célnak az eléréséhez jelentős zöld finanszírozásra és beruházásra van szükség az alkalmazkodás és az átállás megkönnyítése érdekében olyan területeken, mint az energiaszerkezet, valamint az ipari ágazatok dekarbonizációja. Amint az 1. ábra mutatja, az EU-nak évente megközelítőleg 660 milliárd EUR-t kell befektetnie minden forgatókönyv szerint. A preferált forgatókönyv (S3) szerint az éves beruházások az első évtizedben (2031–2040) 710 milliárd EUR-t tesznek ki, ami a 2041–2050 közötti időszakban fokozatosan csökken. A 2040-es cél a 2030-as cél eléréséhez szükséges hosszú távú beruházások szabályozási biztonságát is biztosítja.

* A jelen kiadványban megjelenő írások a szerzők nézeteit tartalmazzák, ami nem feltétlenül egyezik a Magyar Nemzeti Bank hivatalos álláspontjával.

Bin Hu: Tsinghua University, docens és a Klímaváltozás és Fenntartható Fejlődés Intézet Globális Klímaszabályozási Kutatóközpontjának igazgatója. E-mail: hub@tsinghua.edu.cn

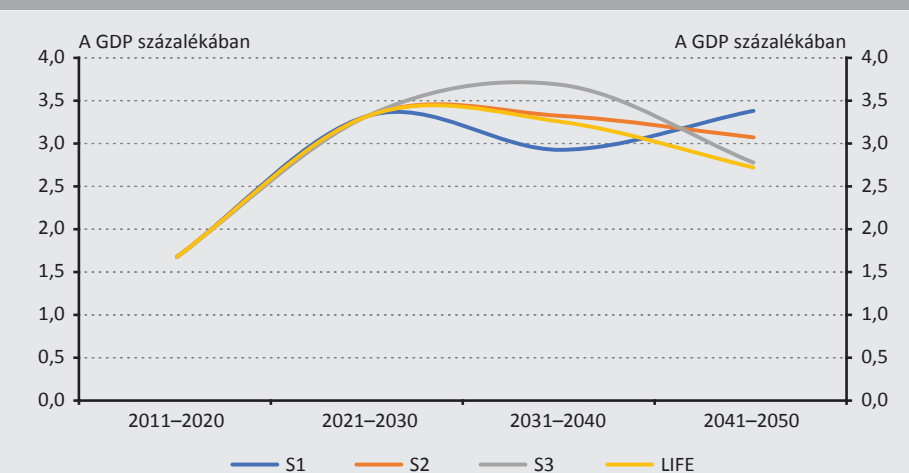
Chaoyi Chen: Magyar Nemzeti Bank, vezető oktatási és kutatási szakértő; Budapesti Metropolitan Egyetem, vendégoktató. E-mail: chenc@mnb.hu

Yueran Zhang: Renmin University of China, hallgató. E-mail: zhangyueran666@163.com

E szakmai cikk a szerzők nézeteit tartalmazza, és nem feltétlenül tükrözi a Tsinghua University, a Renmin University of China és a Magyar Nemzeti Bank álláspontját.

1. ábra

Az energiarendszer évi átlagos beruházási igénye (a GDP százalékában)

Megjegyzés:

S1: legfeljebb 80 százalékos cél a nettó ÜHG-kibocsátás 2040-ig történő csökkentésére vonatkozóan;

S2: 85–90 százalékos cél a nettó ÜHG-kibocsátás 2040-ig történő csökkentésére vonatkozóan;

S3: 90–95 százalékos cél a nettó ÜHG-kibocsátás 2040-ig történő csökkentésére vonatkozóan;

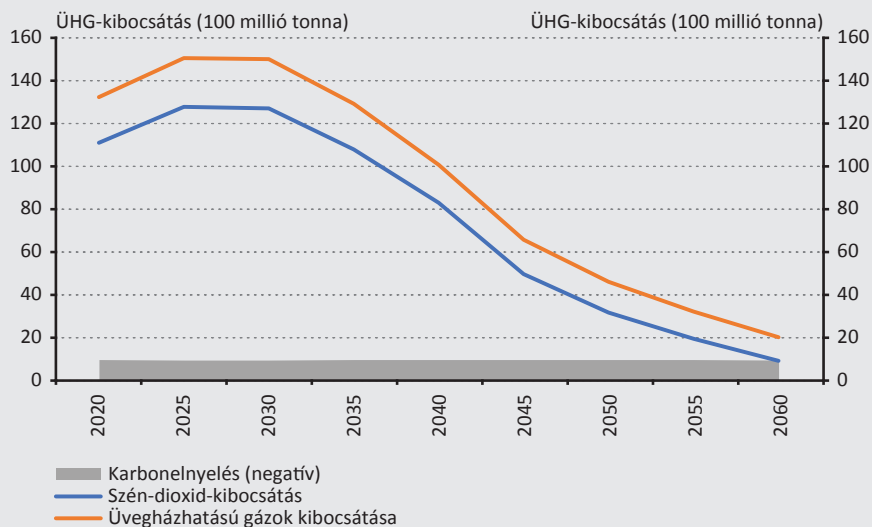
LIFE: a fogyasztási szerkezet fenntarthatóbb alternatívák felé történő, a természeti erőforrások hatékonyabb felhasználását eredményező átrendeződésének hatásvizsgálata

Forrás: Európai Bizottság

A megújuló energia terén globális vezető szerepet betöltő Kína a világ energetikai átalakulásának legnagyobb hajtóereje. A 2. ábra szemlélteti a karbonsemlegeség 2060-ig történő elérésére vonatkozó kínai ütemtervet, amelynek alapján az energetikai és energiával kapcsolatos iparágakba irányuló beruházások összértéke várhatóan meghaladja a 250 billió RMB-t.¹ Jelenleg Kína és az EU egyaránt rohamléptekkel halad az alacsony széndioxid-kibocsátásra való áttérés útján, és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiák és a zöld finanszírozás számos kiegészítő területe óriási együttműködési lehetőséget kínál. A jelenlegi bizonytalan globális geopolitikai helyzetben Kínának és az EU-nak stabilizáló erőként kellene összefognia, hogy megfeleljenek a kihívásoknak, el kellene mélyíteniük az együttműködést a zöld ágazatban, és kölcsönösen előnyös és mindenki számára hasznos eredmények elérését célzó modellt kellene kialakítaniuk.

¹ Tsinghua University Press: *China's Carbon Neutrality Transformation Research Report (2035 and mid- to long-term)*, megjelenés alatt

2. ábra
Kína útja a karbonsemelegesség felé

Forrás: Kutatási jelentés Kína karbonsemelegességi átalakulásáról (2035-re, valamint közép- és hosszútávra), Tsinghua University Press, megjelenés alatt

Magyarország – mint Kína kulcsfontosságú partnere az elektromos járműipari lánc kiépítésében és az EU-n belüli zöld finanszírozási jelenlétének fokozására irányuló erőfeszítésekben – és Kína egymás iránti politikai és gazdasági bizalma jelentősen elmélyült. A két ország megbízható és együttműködő partnerre vált a nemzeti fejlesztés és megújulás felé vezető úton, ahogy a globális béke és stabilitás megőrzésében is. A magyar kormány következetesen kiáll a független bel- és külpolitika mellett, határozottan támogatja a Kelet és a Nyugat közötti konnektivitást, és ellenzi a blokkosodást (Team et al. 2018). Még 2012-ben jött létre Kína, valamint a közép- és kelet-európai országok között a „16+1” együttműködés, amelynek Magyarország is résztvevője (Kong – Wei 2017). 2018. július 7-én tartották Kína, valamint a közép- és kelet-európai országok vezetőinek 7. találkoztóját, és közzétették a Kína, valamint a közép- és kelet-európai országok közötti együttműködésre vonatkozó „Szófiái irányelveket”, amelynek javaslatai között szerepelt az RMB-ben történő finanszírozás és zöldkötvény-egytműködés megvalósítása Kínával, valamint több kínai tőkebefektetés a közép- és kelet-európai országok zöld ágazataiba.²

² The State Council of the People's Republic of China: Full Text: The Sofia Guidelines for Cooperation between China and CEE Countries. https://english.www.gov.cn/news/international_exchanges/2018/07/16/content_281476224693086.htm

Mióta Kína és Magyarország 2020-ban bejelentette karbonsemlegességi menetrendjét, a két ország folyamatosan fejleszt pozitív és stabil együttműködését, és a zöld finanszírozáson keresztül osztják meg a technológiai innováció és az ipari átalakulás terén elért eredményeket. A közvetlen külföldi tőkebefektetések 2020-ban tapasztalt világszintű visszaesése idején Kína magyarországi beruházásai bővültek, és a zöld projekteknek köszönhetően első alkalommal vált a legjelentősebb külföldi befektetővé Magyarországon. 2023-ban a Magyarországra vonzott közvetlen külföldi tőkebefektetések összértéke meghaladta a 13 milliárd eurót. Ennek 58 százalékat tette ki Kína magyarországi közvetlen tőkebefektetése, így ismét a külföldi tőkebefektetések legnagyobb forrása lett. Magyarország Közép- és Kelet-Európán belül is őrzi helyét Kína legjelentősebb befektetési célországaként.³ Ezenkívül a két ország által közösen finanszírozott Magyar–Kínai Technológia Transzfer Központ is az új anyagok, a zöld és alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiák terén megvalósuló projektekre összpontosít, előmozdítva ezzel az ellátási lánc integrálását és zöld átállását (Du et al. 2024).

Számos zöld finanszírozási eszköz áll rendelkezésre, közülük a zöld kötvények a nemzetközi együttműködések szempontjából kiemelt jelentőséggel bírnak. A zöld kötvények – mint a pénzügyi instrumentumok egyik legfontosabbja – a környezetvédelmi és fenntartható fejlődési projektekbe csatornázzák be a tőkét (Németh-Durkó – Hegedűs, 2021), szoros összhangban Kína és Magyarország zöld fejlesztési céljaival. A szakirodalom is alátámasztja, hogy a zöld kötvények kedvező hatást gyakorolnak az erőforrás-felhasználás hatékonyságára (Ye – Rasoulinezhad, 2023), a gazdasági növekedés élénkítésére (Zhao et al. 2022) és a humán fejlődés előmozdítására (Thanh 2022). A kibocsátók számára a zöld kötvények új finanszírozási csatornákat kínálnak a zöld projektjeikhez, lehetővé téve, hogy kedvezőbb és hosszabb lejáratú forrásokat vonjanak be, pontosabban alakítsák ki fejlődési stratégiájukat, komparatív előnyökre tegyenek szert, és közreműködjenek az átállásban és a fejlődésben. A befektetők számára a zöld kötvények nemcsak arra kínálnak lehetőséget, hogy feltörekvő iparágakba szálljanak be, és nagyobb hozamot érjenek el, hanem arra is, hogy segítsenek elkerülni a környezeti kockázatokat. A kormányzat számára a zöld kötvények a zöld iparágak felé irányíthatják a kihasználatlan társadalmi forrásokat, továbbá előmozdíthatják a fenntartható fejlődést és az ország gazdaságára jellemző növekedési modell átalakulását (Hong 2017). Ezzel összefüggésben a Kína és Magyarország közötti zöldkötvény-szektorbeli együttműködés jól illeszkedik közös érdekeikhez.

Kiemelendő, hogy az Országgyűlés 2021. május 28-i döntése nyomán a Magyar Nemzeti Bank mandátuma kibővült a kormány környezeti fenntarthatósági politikájának támogatásával, így az első uniós központi bank lett, amely zöld mandátumot

³ China Briefing: *China-Hungary Bilateral Relations: Trade and Investment Outlook*. <https://www.china-briefing.com/news/china-hungary-bilateral-relations-trade-and-investment-outlook/>

kapott. Ezenkívül az Európai Unió Tanácsának soros elnökségét 2024 második felében betöltő tagállamként Magyarország kiváló helyzetben van ahhoz, hogy Kína tekintetében konstruktívabb és pragmatikusabb uniós szakpolitikákra tegyen javaslatot⁴, ezzel új lehetőségeket teremtve a Kína és Magyarország közötti együttműködésre. A két legjelentősebb zöldkötvény-kibocsátóként Kína hatalmas piaci potenciállal rendelkezik, az EU-nak pedig gazdag tapasztalata van zöld kötvények kibocsátásában. A két oldal többszintű együttműködést folytathat a zöld kötvények terén, ezáltal pedig kiterjeszthetik az RMB és az euro felhasználásának körét a zöld kötvények kibocsátásának fő devizanemeiként (Zhao – Zhang 2023).

Ezért elengedhetetlen áttekinteni Kína és Magyarország zöld kötvényekkel kapcsolatos együttműködését, és ajánlásokat megfogalmazni a jövőre nézve, különösen az új globális éghajlatváltozási kihívások fényében. A jelen szakmai cikk e tekintetben hiánypótló, mivel átfogó áttekintést nyújt az EU és Kína, valamint Magyarország és Kína zöld kötvényekkel kapcsolatos múltbeli együttműködéseiről, és javaslatokat fogalmaz meg a jövőbeli kooperáció erősítésének lehetséges módjaira. Kiemelt ajánlásaink között szerepel a pénzügyi kockázatok kezelésével kapcsolatos kommunikáció és egyeztetés javítása, a kölcsönös zöldkötvény-piaci nyitás melletti állásfoglalás a pénzügyi lehetőségek körének bővítése és a zöld projektek támogatása érdekében, a zöldkötvény-standardok kölcsönös elismerési mechanizmusának kialakítása a piacok egységesítése céljából, valamint az információszolgáltatási rendszerek fejlesztése az átláthatóság növelése érdekében.

A szakmai cikk 2. része áttekintést nyújt az együttműködés előzményeiről, a 3. ismerteti a jövőbeli együttműködésekre vonatkozó ajánlásokat, a 4. rész pedig a tanulmány következtetéseit tartalmazza.

2. Kína és az EU, illetve Kína és Magyarország zöld kötvényekkel kapcsolatos együttműködésének átfogó áttekintése

2.1. Kína és az EU zöld kötvényekkel kapcsolatos együttműködésének időrendi áttekintése

A globális zöldkötvény-piac 2007-ben jött létre, amikor az Európai Beruházási Bank kibocsátotta az első éghajlatvédelmi kötvényt, amellyel az EU vezető szerepet tölt be a zöldkötvény-fejlesztésben. Azóta Európa fokozatosan a világ egyik legnagyobb zöldkötvény-kibocsátási piacává vált (Pan et al. 2024). Amint a 3. ábra mutatja, 2023-ban az EU 309,6 milliárd USD összértékben bocsátott ki zöld kötvényeket, ami a globális kibocsátás 52,69 százalékát tette ki. A zöld kötvények nélkülözhetetlen finanszírozást biztosítottak Európa zöld és szén-dioxid-kibocsátású fejlődéséhez, mivel a források elsősorban megújuló energiával, energiahatékonysággal és

⁴ The State Council of the People's Republic of China: *Chinese, Hungarian FM's hold talks on closer ties*. https://english.www.gov.cn/news/202404/25/content_WS6629a7b6c6d0868f4e8e6653.html

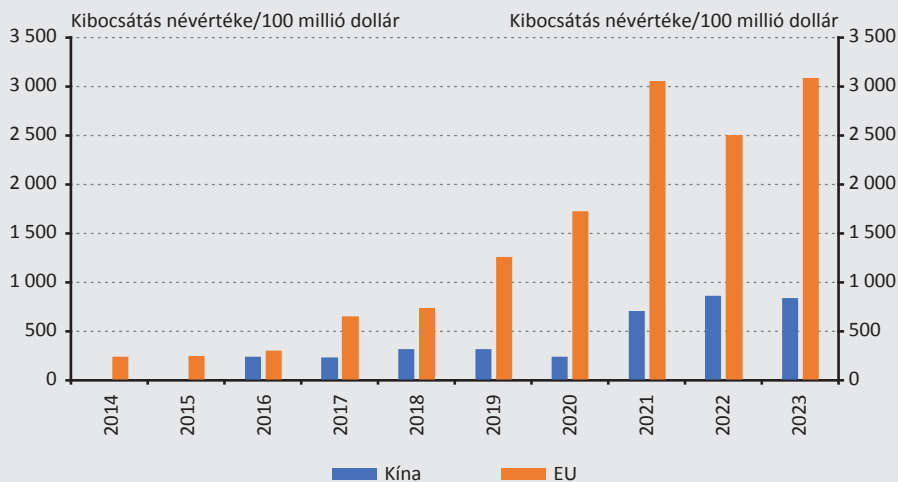
kibocsátáscsökkentéssel kapcsolatos projektekre irányultak, így előmozdították az EU áttérését a zöld és alacsony széndioxid-kibocsátásra (Sun 2022).

Kína zöldkötvény-piaca 2016-ban jött létre. Noha viszonylag későn indult, de gyorsan fejlődött. A 3. ábrán látható módon 2016 és 2023 között a zöldkötvények kibocsátás névértéke Kínában egyenlegesen nőtt, és 2023-ra Kína lett a világ legjelentősebb zöldkötvény-kibocsátója. A zöldkötvény-befektetések legfontosabb fókuszterületei közé tartozik a tiszta energia és a zöld közlekedés: mindkettőnek lényeges szerepe van a kettős szén-dioxid-csökkentési cél elérésének elősegítésében és Kína zöld, alacsony szén-dioxid-kibocsátású és magas színvonalú gazdasági és társadalmi fejlődésének előmozdításában (Chen – Zhang 2022).

Kína és az EU komoly tapasztalatot halmozott fel a zöld finanszírozás fejlesztése terén, különösen a szakpolitikai keret kialakításában és a piaci módszerek tekintetében. Mivel világszerte egyre élelkebb figyelem irányul a környezetvédelemre és a fenntartható fejlődésre, a zöld finanszírozás a Kína és az EU közötti együttműködés új sarokkövévé válik, amely átfogó stratégiai partnerségüket új magasságokba emeli. Kína és az EU együttműködése a zöld kötvények terén nemcsak a zöld fejlesztés iránti közös elkötelezettségüket tükrözi, de gazdasági és kereskedelmi kapcsolataiknak is új lendületet ad.

3. ábra

A zöldkötvény-kibocsátás mértéke Kínában és az EU-ban

Forrás: A klímakötvényekre vonatkozó kezdeményezés

Kína zöld finanszírozási politikáinak és piacainak folyamatos fejlődésével az ország aktívan bővíti zöldkötvény-ügyleteit Európával, hogy még több európai zöld tőkét tudjon bevonni. Mióta a Kínai Mezőgazdasági Bank 2015-ben kibocsátotta az első offshore zöld kötvényt a Londoni Értéktőzsdén, a belföldi pénzügyi intézmények aktívan folytatnak zöld kötvényekkel kapcsolatos tevékenységet Európában (Zhao – Zhang 2023). 2021-ben a fenntartható finanszírozással foglalkozó nemzetközi platform (IPSF) Kína és más gazdaságok közös kezdeményezésére közzétette a fenntartható finanszírozásra vonatkozó közös taxonómiai utasítást, amely az éghajlatváltozás mérséklésével kapcsolatos célok elérését elősegítő, Kína és az EU által egyaránt elismert gazdasági tevékenységeket tartalmaz. Ezzel elsőként születtek a nemzetközi módszerekkel összhangban lévő zöldkötvény-standardok Kínában (Ma – Wang 2021). A közös taxonómiai utasítás által a zöld finanszírozási piac fejlődésének és a zöld tőke határokon keresztül áramlásának támogatásában betöltött szerep erősítésére a Kínai Pénzügyi Társaság zöld finanszírozással foglalkozó bizottsága szakértői csoportot hívott össze a belföldi bankközi kötvénypiacon kibocsátott bizonyos zöld kötvények minősítésének céljából.⁵ 2024 június 4-ig Kínának 282 zöld kötvényt sikerült minősítenie.⁶

2.2. Kína és Magyarország zöld kötvényekkel kapcsolatos együttműködésének időrendi áttekintése

Mióta Magyarország meghirdette a keleti nyitás politikáját, Kína pedig javaslatot tett az „Egy övezet, egy út” kezdeményezésre, érzékelhetően nagyobb hangsúlyt kap a két ország kötvénypiaci együttműködése. Jelenleg Magyarország az egyetlen, amely egyidejűleg bocsát ki kötvényeket az onshore és az offshore kínai piacokon (Fu – Gao 2023). Kibocsátásszervezők, például a Bank of China segítségével Magyarország 7 milliárd RMB értékben bocsátott ki kötvényeket, ezzel bővítve finanszírozási csatornáit (1. táblázat).

Az onshore piacon Magyarország 2017-ben és 2018-ban bocsátott ki RMB-ben denominált pandakötvényeket, így az európai állampapír-kibocsátók közül elsőként tért vissza a bankközi piacra. Ez a lépés megkönnyítette a belföldi és nemzetközi intézmények közötti pénzügyi együttműködést, és erősítette az összekapcsolódást a kötvénypiacon.⁷ Ami a zöld kötvényeket illeti, a magyar állam 2021-ben és 2022-ben bocsátott ki zöld szuverén pandakötvényeket. Ezeket a kötvényeket minősített zöld kiadásokra használta a zöldkötvény-keret keretében, amely olyan tevékenységekre terjed ki, mint a megújuló energia, az energiahatékonysági fejlesztések,

⁵ Financial News of China: 193 bonds selected for Common Ground Taxonomy, more convenient for foreign investors to invest in China's green bond market. https://www.financialnews.com.cn/sc/zq/202307/t20230719_275209.html

⁶ Sina Finance: The construction of Common Ground Taxonomy between China and Europe has achieved results, and the coverage will continue to expand. <https://finance.sina.com.cn/money/bond/2024-06-04/doc-inaxqhff7982158.shtml>

⁷ Bank of China Bank of China successfully assists Hungary in issuing sovereign panda bonds again. https://www.boc.cn/aboutboc/bi1/201812/t20181218_14424250.html

a szárazföldi biológiai erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás, a víz- és a szennyvízgazdálkodás, a tiszta közlekedés és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás. Ezekkel a kötvénykibocsátásokkal Magyarország közelebb kerül az alacsony szén-dioxid-kibocsátású, éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens, és környezeti szempontból fenntartható gazdasági modellre váltáshoz.

Az offshore piacon a Magyar Nemzeti Bank 2015-ben indította el a Budapest Renminbi Kezdeményezést, hogy erősítse a gazdasági együttműködést Kína és Magyarország között, határozottan növelje a renminbi (RMB) nemzetközi befolyását, és Budapestet tegye az RMB offshore pénzügyi piac közép- és kelet-európai központjává. E kezdeményezés eredményeként 2016-ban Magyarország a Bank of China közreműködésével RMB-ben denominált dim sum kötvényeket bocsátott ki Hongkongban. E kötvénykibocsátást jegyzésekben megnyilvánuló lelkesedés övezte komoly ázsiai és európai befektetők körében, ezzel Magyarország lett az első közép- és kelet-európai ország, amely RMB-ben denominált államkötvényeket bocsátott ki.⁸

1. táblázat		
Magyarország kínai kötvénykibocsátásának időrendi áttekintése		
	Időpont	Esemény
Onshore piac	2017. július 26.	Magyarország 1 milliárd RMB összértékben bocsát ki pandakötvényeket
	2018. december 17.	Magyarország 2 milliárd RMB összértékben bocsát ki pandakötvényeket
	2021. december 14.	Magyarország 1 milliárd RMB összértékben bocsát ki zöld pandakötvényeket
	2022. november 16.	Magyarország 2 milliárd RMB összértékben bocsát ki zöld pandakötvényeket
Offshore piac	2016. április 14.	Magyarország 1 milliárd RMB összértékben bocsát ki dim sum kötvényeket Hongkongban
Forrás: a szerzők gyűjtése		

Az elmúlt években Magyarország kihasználta a vállalkozásbarát környezetének, alacsony adóterheinek és gépjárműiparának klaszterhatásait, hogy a nemzetközi piacokon terjeszkedni kívánó kínai új energetikai vállalatok figyelmét felkeltse, beruházásait pedig bevonzza, ezáltal pedig megszilárdította helyzetét az „Egy övezet, egy út” kezdeményezés keretében folytatott együttműködés meghatározó csomópontjaként (Zhao 2024:92–95).

Ezenkívül a kínai bankok nemzetközi kötvénykibocsátás révén a magyar piacon is terjeszkednek, ennek kapcsán pedig folyamatosan bővítik és elmélyítik pénzügyi együttműködésüket Magyarországgal és a közép- és kelet-európai régióval,

⁸ Bank of China: *Bank of China successfully assisted the Hungarian government in issuing the first sovereign bond*. https://www.bankofchina.com/aboutboc/bi1/201604/t20160415_6725739.html

hozzájárulva Kína és Magyarország gazdasági és kereskedelmi kapcsolatainak fejlődéséhez. Többek között a Bank of China, a China Construction Bank és az Export-Import Bank of China hozott létre fióktelepet Magyarországon, hogy utókövetési szolgáltatásokat nyújtson a magyar piacra lépő kínai vállalatoknak.⁹

2022-ben a Bank of China magyarországi fióktelepe sikeresen végrehajtotta 300 millió USD összértékű zöld kötvény nemzetközi kibocsátását. Ez a kibocsátás előmozdította a zöld fejlesztés terén a befektetési együttműködés elősegítéséről szóló egyetértési megállapodás keretében folytatott kooperációt Kína és Magyarország között, és forrásokat teremtett elő olyan zöld és fenntartható projektekhez, mint a fotovoltaikus villamosenergia-termelés és a szennyvíztisztítás.¹⁰

2024-ben a Bank of China magyarországi fióktelepe a világon elsőként bocsátott ki az „Egy övezet, egy út” kezdeményezés keretében fenntartható fejlődési kötvényeket. E kötvények a feltételeknek megfelelő projekteket hivatottak támogatni olyan kategóriákban, mint a megújuló energia, a fenntartható vízkészlet- és szennyvízgazdálkodás, a megfizethető alapinfrastruktúra- és alapvető szolgáltatások.¹¹ A Bank of China célja a zöld kötvények magyarországi kibocsátásával tevékenyen előmozdítani a zöld átállást és fejlesztést a közép- és kelet-európai régióban magas színvonalú pénzügyi szolgáltatásokat kínálva a regionális ügyfelek számára a zöld stratégiák megvalósításában.

3. Stratégiai ajánlások Kína és Magyarország együttműködésének fokozására a zöld kötvények terén

A zöld fejlesztés és a gazdasági növekedés nem ellentétes egymással, sokkal inkább dialektikusan összefonódik. A zöld fejlesztés „ökológiai határvonalat” húz, amely meghatározza a gazdasági haladás irányát, előmozdítva a gazdasági és társadalmi rendszerek átfogó átalakítását és fejlesztését. Ez ugyanakkor kedvez a zöld, alacsony szén-dioxid-kibocsátású iparszerkezet kialakulásának, mivel elősegíti az emberek és a természet közötti összhangot biztosító, színvonalas fejlődést. Az iparszerkezetek optimalizálása olyan zöld termelési módszerek kialakulásához vezethet, amelyeket nagymértékű technológiai tartalom, csekély erőforrás-felhasználás és minimális környezetszennyezés jellemez, ezáltal új növekedési pontokat hoz létre a gazdasági és társadalmi fejlődéshez (Shi et al. 2020).

Az „Egy övezet, egy út” kezdeményezésről született javaslat óta Kína jelentős mértékben hozzájárult a zöld fejlesztési erőfeszítéseket végző országok összehangolt

⁹ GuangMing Daily: *Hungary builds the demonstration zone for high-quality BRI development*. https://news.gmw.cn/2024-05/11/content_37315860.htm

¹⁰ China Economic Net: *Chinese institutions in Central and Eastern Europe successfully issue their first green bond*. http://intl.ce.cn/sjjj/qy/202202/16/t20220216_37334046.shtml

¹¹ Bank of China: *Bank of China successfully issued the world's first batch of "the Belt and Road" sustainable development bonds*. https://www.boc.cn/aboutboc/bi1/202406/t20240619_25094972.html

gazdasági, társadalmi és környezeti fejlődéséhez. A zöld finanszírozás élénkítette az együttműködést olyan meghatározó területeken, mint a környezetbarát infrastruktúra és a zöld energia, ezzel arra ösztönözve a kínai vállalatokat, hogy külföldi tőkebefektetés és együttműködés révén támogassák az „Egy övezet, egy út” kezdeményezésben részt vevő országok zöld fejlődését. Ez a megközelítés nemcsak ezen országok gazdaságának alacsony szén-dioxid-kibocsátásra való átállását mozdítja elő, hanem a pénzügyi nehézségeik enyhítésében is segít, felgyorsítva a gazdasági fejlődésüket (Wang – Chen 2021).

Az elmúlt években tovább élénkült Kína és Magyarország befektetési együttműködése a zöld fejlesztési ágazatokban, például az elektromos járművek és a tiszta energia terén, ami új lendületet adott a két ország közötti kölcsönösen előnyös kooperációnak. Olyan cégek, mint például a CATL és a BYD, gyárakat építettek Magyarországon, ezekkel a befektetésekkel az elektromos járművek fejlett gyártási technikáit és nagymértékben automatizált gyártósorait honosították meg a magyar piacon. Ennek köszönhetően Magyarország növelni tudta versenyelőnyét az alternatív energiaforrásokkal működő járművek globális piacán (Du et al. 2024).

Ezenkívül többek között a China Machinery Engineering Corporation (CMEC) és a Shanghai Electric is közreműködött egy 100 megawatt teljesítményű fotovoltaiikus erőmű magyarországi létesítésére irányuló beruházásban.¹² Ezzel jelentősen nőtt Magyarország tisztaenergia-hasznosítása, egyúttal pedig bővült a helyi foglalkoztatottság, és fellendült a gazdasági fejlődés. Jelenleg Magyarország a kínai beruházások legjelentősebb célországa, és Kína egyik legfontosabb kereskedelmi partnere a közép- és kelet-európai régióban.¹³

2024. május 10-én Kína és Magyarország közös nyilatkozatot adott ki egy minden időben szilárd, átfogó stratégiai partnerség létrehozásáról az új korszakban. Mindkét fél elismerte, hogy az „Egy övezet, egy út” kezdeményezés kedvezően hat a gazdasági növekedés és a zöld fejlesztés előmozdítására mindkét országban. Kifejezték továbbá elkötelezettségüket amellelt, hogy mindkét oldal pénzügyi intézményeit ösztönzik a kereskedelmi és beruházási együttműködés finanszírozásának támogatására és pénzügyi szolgáltatások nyújtására, további kooperációs lehetőségek feltárására olyan területeken, mint például a zöld finanszírozás, és folytatják együttműködésüket a zöld pandakötvények kibocsátása terén.¹⁴ Kína és Magyarország zöld kötvényekkel kapcsolatos együttműködésének szilárd alapjaira és jelentős eredményeire tekintettel ígéretesek az e téren folytatandó jövőbeli együttműködés kilátásai.

¹² People's Daily: *Green development injects new impetus into China-Hungary mutually beneficial cooperation*. <http://en.people.cn/n3/2024/0513/c90000-20168869.html>

¹³ China Economic Net: *China-Hungary economic and trade cooperation is expanding day by day*. http://www.ce.cn/xwzx/gnsz/gdxw/202405/09/t20240509_38995850.shtml

¹⁴ The State Council of the People's Republic of China: *Full text: China-Hungary Joint Statement on the Establishment of an All-Weather Comprehensive Strategic Partnership for the New Era*. https://english.www.gov.cn/news/202405/10/content_WS663d3b83c6d0868f4e8e6eb0.html

3.1. A kommunikáció és az egyeztetés fokozása a pénzügyi kockázatok csökkentése érdekében

2024 óta az EU több vizsgálatot indított a külföldi támogatásokról szóló rendelet alapján kínai vállalatok ellen, emiatt pedig megszoroztak az Európába irányuló kínai befektetések szabályozási akadályai, és a kínai bankok EU-n belüli működésére gyakorolt hatás is jelentős volt.¹⁵ Mivel Magyarország hamarosan átveszi az EU soros elnöki tisztségét, vezető szerepet tölt majd be az EU és Kína közötti együttműködésben. A pénzügyi együttműködési környezetben tapasztalható bizonytalanságok ellenére Magyarország elősegítheti a párbeszédet és együttműködést Kína és az EU között olyan döntő fontosságú kérdésekben, mint a pénzügyi szabályozási politikák, ezzel pozitív és konstruktív módon működhet közre a két oldal közötti kiegyensúlyozott kapcsolattartás előmozdításában. Ezenkívül az EU-ban működő kínai bankoknak ki kellene használniuk a földrajzi elhelyezkedésükből fakadó előnyöket a kötvénykibocsátással járó lehetséges kockázatok eredményes feltáráshoz és csökkentéséhez, hogy magas színvonalú finanszírozási szolgáltatásokat nyújthassanak.

3.2. A kínai és magyar zöldkötvény-piac kölcsönös megnyitásának előmozdítása a pénzügyi csatornák bővítése és zöld projektek támogatása érdekében

Kína rendelkezik a világ legnagyobb zöldkötvény-piacával, és széles körű tapasztalatra tett szert zöld kötvények kibocsátásában (CBI 2024), Magyarország pedig erős pénzügyi pozícióval és befolyással bír Közép- és Kelet-Európában. Kölcsönös zöldkötvény-piac kialakításával mindkét ország megoszthatja erőforrásait, hozzáférhet egymás piacához, és újabb fejlődési lehetőségeket teremthet. A Kína „Egy övezet, egy út” kezdeményezése és Magyarország keleti nyitási stratégiája közötti egyre nagyobb összhangra tekintettel Kínának és Magyarországnak fokoznia kellene az együttműködést olyan, egyre inkább előtérbe kerülő területeken, mint a tiszta energia, ezzel növelve a pénzügyi szolgáltatások színvonalát és hatékonyságát egy új, produktív fejlődés érdekében (Wang – Wang 2023). Egyrésről Kínának és Magyarországnak folytatnia kellene az együttműködést a zöld pandakötvények kibocsátása terén, hogy kényelmesebb finanszírozást biztosítsanak Magyarország fenntartható fejlődési projektjeihez, és a zöld célokhoz jobban igazodó zöld kötvényeket vezessenek be a belföldi piacon. Másrésről Kínának meg kellene vizsgálnia kínai jellemzőkkel rendelkező zöld államkötvény-kibocsátási keret kialakításának lehetőségét, hogy adott esetben zöld államkötvények magyarországi kibocsátására ösztönözzék a belföldi pénzügyi intézményeket és vállalkozásokat. Kína ezzel megmutatná elkötelezettségét az éghajlatváltozás elleni küzdelem iránt, több nemzetközi befektetőt vonzana, és a globális standardokhoz igazítaná a kínai zöld kötvényeket.

Továbbá Kína és Magyarország többoldalú mechanizmus – például a „16+1” együttműködés – keretében kiszélesítheti zöld együttműködését. Ezenkívül 2023. október

¹⁵ Global Times: *China launches probe into EU's actions on Chinese firms under FSR*. <https://www.globaltimes.cn/page/202407/1315812.shtml>

18-án az „Egy övezet, egy út” kezdeményezés nemzetközi zöld fejlődési koalíciója (BRIGC) és együttműködő partnerei zöld beruházási és finanszírozási partnerséget (GIFP) indítottak azzal a céllal, hogy megfelelő, kiszámítható és fenntartható finanszírozást biztosítsanak fejlődő országokban a zöld fejlesztéshez.¹⁶ A GIFP kiaknázhatja partnerei szakmai előnyeit, aktívan támogatja a zöld fejlesztési beruházást és az együttműködés finanszírozását, segít fejlődő országoknak rátalálni az éghajlatváltozáshoz alkalmazkodó növekedési pályákra, és a kínai vállalatok számára is előnyös. Az első listán a BRIGC mellett 16 kínai, egyesült királysági, egyesült államokbeli és indonéziai intézmény szerepel. A résztvevők között jelenleg nincs uniós ország vagy régió.¹⁷ Ha Magyarország csatlakozik a GIFP-hez a tagok következő csoportjában, Kína és Magyarország kialakíthatja a hitelek, a saját tőke, a beruházások és a vissza nem térítendő támogatások megfelelő kombinációját, Magyarország pedig gondoskodhat az energetikai és infrastrukturális ágazatok produktív finanszírozásáról.

3.3. Kölcsönös elismerési mechanizmus létrehozása mindkét ország zöldkötvény-piacának standardizálása és egységesítése érdekében

Az erőforrás-ellátottság, a gazdasági fejlettségi szint és más tényezők tekintetében Kína és Magyarország között fennálló különbségek miatt még mindig jelentős eltérések vannak a zöld finanszírozás támogatására vonatkozó standardokban, többek között a hatályt, a technikai azonosítást és az információszolgáltatást illetően (*Han 2022*). E különbségek növelik a zöld finanszírozás összehangolásának költségeit, és információs hézagokat okozhatnak a piacon. Kína zöld standardjainak középpontjában az energiahatékonyság javítása és az ÜHG-kibocsátás csökkentése áll, míg az EU az éghajlatváltozás hatásainak enyhítésére összpontosít, megalapozva a 2050-re kitűzött karbonsemlegességi célok elérését, és olyan szempontokat véve figyelembe, mint a szén-dioxid-leválasztás és -tárolás. A kínai és az uniós standardok közötti korlátozott mértékű átfedés megnöveli a zöld finanszírozás összehangolásának költségeit, és bizonytalanná teszi a zöld kötvényekkel kapcsolatos együttműködést. A zöldkötvény-standardok egységesítésével könnyebbé válna a zöld kötvények kibocsátása különböző piacokon, egyszerűbben összehasonlíthatók lennének a különféle piacokon elérhető zöld kötvények, és mérséklődnének a zöld kötvény azonosításával kapcsolatos akadályok és költségek (*IIGF 2022*). A jövőben a zöld kötvények kibocsátóinak Kínában és Magyarországon is proaktívan össze kellene hangolniuk kötvényük paramétereit a fenntartható finanszírozásra vonatkozó közös taxonómiával, hogy több intézményi befektetőt vonzzanak (*Wen – Fan 2022*).

¹⁶ The State Council of the People's Republic of China: *Full text: Chair's Statement of the Third Belt and Road Forum for International Cooperation*. https://english.www.gov.cn/news/202310/20/content_WS6531d31cc6d0868f4e8e0769.html

¹⁷ Ministry of Ecology and Environment of the People's Republic of China: *The Green Investment and Finance Partnership launched in Beijing*. https://www.mee.gov.cn/ywgz/gjjlhz/lsydy/202310/t20231029_1044244.shtml

Ugyanakkor Kínának és Magyarországnak a közös minősítési szabványok alapján olyan standardokat kellene meghatározni a zöld finanszírozási termékekre, amelyek mindkét ország környezetvédelmi céljainak megfelelnek, és azokat rendszeresen frissítik is. Ennek keretében több, a zöld célok eléréséhez ténylegesen hozzájáruló projekt valósulhatna meg, és fokozatosan bővíthetnék a kínai-magyar zöld kötvények kölcsönös elismerését. Mindkét ország e törekvés élére állhatna pénzügyi technológia alkalmazásával, így innovatív módon használhatnának blokkláncokat, nagy adathalmazokat és más technológiai eszközöket a standardoknak megfelelő zöld kötvények pontosabb azonosítására, minősítésére, címkézésére és figyelemmel kísérésére, ezzel csökkentve a zöld kötvények minősítési költségeit.

3.4. Az információszolgáltatási rendszer fejlesztése a zöld kötvények átláthatóbbá tétele érdekében

A zöld kötvényekkel kapcsolatos információmegosztó platformok döntő szerepet játszanak az információk összesítésében és a piac hatékonyságának növelésében, mivel megkönnyítik a zöld kötvények közzétételének standardizálását, valamint átláthatóbbá és könnyebben összehasonlíthatóvá teszik az információkat. A zöldkötvény-kibocsátók e felületek igénybevételével nyilvánosságra hozhatnak olyan dokumentumokat, mint a zöldkötvény-keretek, forrásallokációs jelentések és külső felülvizsgálati jelentések, amelyek segítségével a nemzetközi befektetők hatékonyabban juthatnak információkhoz (Kolozi *et al.* 2022). Az információszolgáltatás minőségének javítása és többek között a „zöldre festés” és a „zöldnek álcázás” kockázatának eredményes megelőzésére Kínának és Magyarországnak egységes standardokat kellene kialakítania a zöld kötvények környezeti előnyeiről szóló tájékoztatásra vonatkozóan. A zöld kötvényekkel kapcsolatos információmegosztó felület létrehozásával standardizált és mérhető módon adható tájékoztatás a környezeti előnyökről, így, összességében átláthatóbbá és megbízhatóbbá válnak a zöld kötvényekkel kapcsolatos információk.

4. Következtetések

Ezen szakmai cikk átfogó áttekintést nyújt Kína és Magyarország zöld kötvényekkel kapcsolatos együttműködésének hátteréről és előzményeiről, illetve ajánlásokat fogalmaz meg ezen együttműködés elmélyítésére. A kölcsönös bizalom erősítésével és a zöld kötvények terén folytatott, kölcsönösen előnyös együttműködés előmozdításával Kína és Magyarország kedvező hatást gyakorol a globális zöldkötvény-piacra. Együttműködésük már eddig is több jelentős mérföldkövet ért el, és lefektette a jövőbeli törekvések szilárd alapjait. Az együttműködés további erősítése érdekében Kínának és Magyarországnak a kölcsönös piacnyitások támogatására, a zöldkötvény-standardok kölcsönös elismerésének előmozdítására, az információszolgáltatás átláthatóbbá tételére, valamint a zöldkötvény-szektoron belüli kommunikáció és egyeztetés fokozására kellene összpontosítania.

Felhasznált irodalom

- Chen, X. – Zhang, M. (2022): *China's Green Bond Market: Characteristics, Facts, Endogenous Dynamics and Existing Challenges*. International Economic Review, 2022(1): 104–133. (Kínai nyelven)
- CBI (2024): *China Sustainable Debt State of the Market Report 2023*. Climate Bonds Initiative. https://www.climatebonds.net/files/reports/china_sustainable_debt_state_of_the_market_report_2023.pdf
- Du, L. – Song, K. – Du, M. – Li, X. – Han, Y. (2024): *Potentials and Pathways of Carbon Financial Cooperation between China and Hungary under Carbon Neutrality Constraints*. Journal of North China University of Science and Technology (Social Science Edition), 24(04): 126–132. (Kínai nyelven)
- EB (2024): *Európai Bizottság: 2040 Climate Target*. European Commission. https://climate.ec.europa.eu/eu-action/climate-strategies-targets/2040-climate-target_en
- Fu, B. – Gao, J. (2023): *The Prospect of Jointly Building the „the Belt and Road” and China-Hungary Economic and Trade Relations*. World Affairs, 2023(22): 58–59. (Kínai nyelven)
- Han, M. (2022): *Research on the Foundation, Resistance, and Countermeasures of China EU Green Finance Cooperation under the carbon peaking and carbon neutrality goals*. Theory Journal, 2022(2): 65–73. <https://doi.org/10.3969/j.issn.1002-3909.2022.02.008> (Kínai nyelven)
- Hong, Y. (2017): *International rules and inspirations for the operation mechanism of green bonds*. Law Science, 2017(02): 124–134. (Kínai nyelven)
- IIGF (2022): *Interpretation of the Green Bond Principles of China*. International Institute of Green Finance of Central University of Finance and Economics. <https://iigf.cufe.edu.cn/info/1012/5636.htm> (in Chinese)
- Kolozsi Pál Péter – Ladányi Sándor – Straubinger András (2022): *Pénzügyi eszközök klímakockázatának mérése – Módszertani kihívások és jegybanki gyakorlat*. Hitelintézeti Szemle, 21(1): 113–140. <https://doi.org/10.25201/HSZ.21.1.113>
- Kong, H. – Wei, C. (2017): *Study on the “16+1” Cooperation Mechanism between China and Central and Eastern European Countries*. Journal of Social Sciences, 2017(11): 14–23. (Kínai nyelven)
- Ma, J. – Wang, B. (2021): *Application of Common Ground Taxonomy*. China Finance, 24: 34–35. (in Chinese)
- Németh-Durkó Emília – Hegedűs Anita (2021): *Klíma-változás a tőkepiacokon: aktívan kezelt zöldkötvény-alapok vizsgálata*. Hitelintézeti Szemle, 20(4): 38–64. <https://doi.org/10.25201/HSZ.20.4.3864>

- Pan, H. – Li, B. – Xing, Y. – Dai, Y. (2024): *Progress and Implications for the Development of the European Green Bond Market*. Financial Accounting, 2024(2): 51–54. (Kínai nyelven)
- Shi, D. – Li, P. – Xu, M. (2020): *Industrial Structural Transformation and High-Quality Economic Development*. Fujian Tribune (The Humanities & Social Sciences Bimonthly), 9(9): 108–118. (Kínai nyelven)
- Sun, Y. (2022): *Practice and Experience of EU Green Transformation*. People's Tribune, 2022(10): 96–99. <https://doi.org/10.3969/j.issn.1004-3381.2022.10.025> (Kínai nyelven)
- Team, R.C. – Yang, C. – Qi, X. (2018): *China-Hungary Economic and Trade Cooperation Under the „the Belt and Road” Initiative*. International Economic Cooperation, 2018(3): 66–70. (Kínai nyelven)
- Thanh, Q.P. (2022): *Economic effects of green bond market development in Asian economies*. Journal of Risk Finance, 23(5): 480–497. <https://doi.org/10.1108/JRF-08-2022-0216>
- Wang, X. – Wang, Z. (2023): *Routes and Strategies of Connecting Belt and Road Initiative with Open to the East Policy of Hungary*. Journal of Hebei Polytechnic University (Social Science Edition), 23(3): 120–124. <https://doi.org/10.3969/j.issn.2095-2708.2023.03.120> (Kínai nyelven)
- Wang, Y. – Chen, Z. (2021): *Looking Back on the Green Investment of Chinese Enterprises in the „the Belt and Road” Initiative*. China Forex, 2021(20): 32–34. (Kínai nyelven)
- Wen, J. – Fan, B. (2022): *Innovation under Common Ground Taxonomy*. China Finance, 2022(13): 68–69. (Kínai nyelven)
- Ye, X. – Rasoulinezhad, E. (2023): *Assessment of impacts of green bonds on renewable energy utilization efficiency*. Renewable Energy, 202(January): 626–633. <https://doi.org/10.1016/j.renene.2022.11.124>
- Zhao, L. – Chau, K.Y. – Tran, T.K. – Sadiq, M. – Xuyen, N.T. – Phan, T.T. (2022): *Enhancing green economic recovery through green bonds financing and energy efficiency investments*. Economic Analysis and Policy, 76(December): 488–501. <https://doi.org/10.1016/j.eap.2022.08.019>
- Zhao, K. – Zhang Z. (2023): *China-EU Monetary Cooperation: Motivation, Challenges, and Paths*. Journal of International Economic Cooperation, 2023(05): 66–79. <https://doi.org/10.20090/j.cnki.gijh.2023.5.6> (Kínai nyelven)
- Zhao, Z. (2024): *Hungarian market: a new gateway for Chinese cars to break through in Europe*. Auto Review, 2024(3): 92–95. <https://doi.org/10.3969/j.issn.2095-1892.2024.03.023> (Kínai nyelven)